

Jun lol ketz'an ruk' le ne'

Ub'antajik tzij

Ko jun q'ij xk'ulmataj cho jun ja, are taq xk'oji jun alaj lol, sib'alaj kakikotik, are xumajij rapinem xub'an keb' uk'ux rumal che k'o jun laj ne' kachakanik cho le uwoja.

Ri alaj ne' kachakanik, kaxulik kapaqi', xuquje' we chikop, are k'uri ne' kach'opin cho ri ja, xkiko'tik jewa' kub'ij: - wech wa we jun etz'ab'al laj chikop kinchap na, xb'e che uchapik wa le lol, are k'u xrapapik xe'k.

Are k'u ri ne' xuternej b'ik karaj xuchapo', necher le lol xa xrapapik, xrapapik xe' pwi' le taq k'otz'i'j.

Tek'uri xuchomaj... la man xata kraj wa le ne' kinukamisaj... la xa kraj wa kinez'an ruk', jewa xub'ij: - nab'e kinch'ab'ej na, we kraj kujetz'an junam ruk'.

Xetzijonik na ekeb', ri ne' xub'ij: - man k'ota wachi'l, la kawaj katetz'an wuk' rech oqtan ib', la utz in kindalmajik. Xcha ri lol xuk'am uq'ab' le ne' xkimajij le etz'anem.

Taq xkil le unan, utat le ak'al xkimayij chi k'o rachil' le ne' che etz'anem. Are k'u tajij ketz'anik xopan jun ch'o xub'ij chike, la kiwaj kinetz'an iwuk'.

-Utz xe cha', su uwach etz'anem aweta'm.

E yoxib' chik xkichomaj: - jas chi k'u etz'anem qab'ano.

Are utz ri k'unem xcha' le ch'o... jewa xkimajij chi jumul le etz'anem, sib'alaj kekiko'tik cho le uwoja ruk' le alaj ak'al. Taq xekosik, xeq'itajik necher sib'alaj kekiko'tiik, xkijach kib'.

Le lol xe' pa uwi' taq le kotz'i'j, ri ch'o xe' chi uxe' taq le xot, le ne' xewar pa uch'at.

Juan José Menchú Ordóñez
San Pedro Jocopilas, Quiché

